

FRANČESKA
KETLOU

GRČKA tajna

Prevela
Branislava Radević-Stojiljković

 Laguna

Naslov originala

Francesca Catlow

GREEK SECRET

Copyright © 2023, 2025 by Francesca Catlow. Previously self-published in 2023.

This edition contains editorial revisions.

All rights reserved.

This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with ANA Sofia, Ltd.

Translation copyright © 2026 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećujem ovu knjigu svojoj deci. Pokretačkoj
snazi svega što radim.*

*M., rekla si mi da požurim i napišem još
knjiga... Ne možeš reći da se ne trudim.*

Volim vas oboje zauvek.

Prvo poglavlje

Sada

Ljudi su se tiskali oko mene, gurali se da bi im odmor počeo pre nego drugima.

Ja o tome nisam morala da brinem. Uživaću u ovoj vrućini narednih šest meseci i nisam ovde zbog odmora.

Moji koferi su se, ironično, pojavili među prvima na traci, pa sam na vreme krenula ka izlazu iz aerodroma.

Aerodrom na Krfu je veoma mali – samo nekoliko koraka i već sam se našla pred gomilom taksista koji su držali papire sa ispisanim imenima. Sporo sam napredovala sa dva kofera i rancem, ali mi je to dalo vremena da gledam lica ljudi koji su čekali i njihove natpise.

Jedan mi je privukao pažnju: *Rubi*.

Znala sam da nije za mene, jer će me dočekati tetka Hejzel lično.

Videla sam i druga imena, ali me je zabavilo što postoji još neka Rubi koju su došli da pokupe jer to baš i nije tako često ime. Mada nije ni toliko retko, pretpostavljam.

Vozačeva glava je bila pognuta, a lice skriveno ispod guste kose dok je gledao u telefon. Na trenutak sam se osvrnula oko sebe, pitajući se ko bi mogla biti ta druga Rubi koju čeka.

Podigla sam se na prste u baletankama da bih videla preko glava ljudi, ali tetke Hejzel nije bilo na vidiku.

Nije bila tu.

Prošla sam kroz staklena vrata i stala na trotoar, posmatrajući taksije, minibusove i automobile kako prolaze. Ljudi su nehajno iskoračivali pred njih, očekujući da će se vozila na vreme zaustaviti dok oni prelaze ulicu.

Celo telo mi se streslo od njihove samouverenosti.

Ja čak ni na pešačkom prelazu nisam mogla to da uradim. Već dugo, u svakom slučaju. Možda kad sam bila tinejdžerka; sad se više ne sećam. Možda.

Ovak, morala sam da se okrenem i odvratim pogled. Prikovala sam oči za trotoar, fokusirajući se na njegovu turobnu sivu nijansu i na sunčevu vrelinu koja mi je tukla po glavi.

Počelo je da mi lupa u grudima, kao da je pod rebrima buknila vatra, a srce dobilo zadatak da je ugasi gaženjem po njoj. Gde bi mogla da bude?

Let je malo kasnio, pa je do sada već trebalo da bude ovde. Ponovo sam pogledala u telefon, ali nije bilo poruka niti propuštenih poziva. Ništa.

Prošlo je još petnaest minuta. Otkucala sam poruku Hejzel da joj javim da sam stigla i da sam zabrinuta, da ću uzeti taksi pa ćemo se naći u njihovom restoranu. Tako će znati da sam, ako je zaboravila na mene, već na putu; ako se desilo nešto gore – rekla sam joj šta planiram; a ako kasni – stići će, videće moju poruku i vratiće se.

Nadam se.

Bolje je da me ostave u letovalištu pored mora, gde turisti bezbrižno šetaju, jer će neko moći da me uputi ka restoranu tetke Hejzel. Ako me ostave u nekom malom selu gde žive *samo* Krsljani, možda će mi biti teže da saznam kuda treba da idem.

Glupo, ali nisam se potrudila da zapišem adresu kuće Hejzel i Perikla, zapisala sam samo ime sela. Zašto bih zapisivala adresu kad je trebalo da Hejzel dođe po mene?

Očigledno, za slučaj da ostanem na aerodromu.

Vratila sam telefon u džep širokih pantalona, i napala me je anksioznost dok mi je mozak pulsirao u ritmu dve kratke reči: *šta ako*.

Šta ako joj se nešto desilo na putu ka aerodromu? Šta ako je negde zapela?

Pred očima su mi se nizale slike njenog auta kako se prevrće s puta i udara u masline, i gotovo sam mogla da osetim kako se sitnice u kolima odbijaju oko nje dok pada, da čujem sirene kad je pronađu.

Ne.

Sigurno je pogrešila vreme ili ju je nešto zadržalo. Zнала sam da ume da zakasni, mada možda ne kad je nešto važno. Obično pošalje poruku da objasni šta se dešava, ali mora da postoji valjan razlog.

Počeli su da me pritiskaju koferi prslonjeni uz noge i da mi otežavaju stajanje.

Očajnički sam pretraživala lica svih koji su mi se približavali, a palac mi je sam od sebe okretao burmu na desnoj ruci.

Preplitala sam prste, kao da će mi to nekako doneti sreću. Ako se Hejzel nešto desilo, ne znam kako ću se snaći. Ja bih bila kriva – ipak je krenula po *mene*.

Izvadila sam telefon iz džepa i zagledala se u selfi mene i moje najbolje prijateljice Amare, snimljen pre samo nekoliko dana na našem oproštajnom pikniku. Još uvek nije bilo poruke od tetke Hejzel.

Ovo je besmisleno.

Kad sam videla prazan taksi kako se zaustavlja uz ivičnjak, gurnula sam telefon u džep i pošla ka besprekorno čistom mercedesu. Žena je izašla da mi pomogne sa dva velika kofera i pitala na engleskom: „Kuda vi ići?“

„San Stefanos, severozapad. Zove se i Ajos Stefanos.“ Na-smešila sam se, ali samo nakratko, jer se muškarac koji je pro-lazio pored nas naglo okrenuo prema meni.

Bio je viši od mene, sa gustom talasastom kosom koja mu je dopirala do širokih ramena, a na licu mu je bio tanak sloj brade.

„San Stef? Severozapad?“, rekao je. „Ti si Rubi?“ Podigao je ispred grudi znak na kome je bilo naškrabano *Rubi*, pa ga dodirnuo kažiprstom desne ruke.

Očigledno, nije postojala druga Rubi i zaista je čekao mene.

Okrenula sam se onoj taksistkinji i pokušala da se izvinim jer ću po svoj prilici morati da uzmem svoje kofere nazad iz njenog prtljažnika. „Tako mi je žao. Nisam imala pojma. Hvala. *Efharisto*.“*

Slegla je ramenima i delovala kao da joj ne smeta.

Drugi vozač, čovek sa onoliko kose, takođe joj je nešto rekao. Ona mu je odgovorila osmehom dok je vadila moje torbe iz kola.

Na dugim nogama, krenuo je prema saobraćaju. Samo što je ovaj čovek zaista odvojio sekund da pogleda pre nego što je zakoračio, ostavljajući me da potrčim kako bih održala njegov tempo.

„Tražila sam svoju tetku. Pretpostavljam da te je ona rezervisala. Trebalo je da sama dođe po mene“, kazala sam.

„Znam.“ Podigao je moj prtljag na visoki ivičnjak i nastavio da hoda preko parkinga. Iznad gornje usne mi je izbio znoj od trčanja.

„Pa, *ja* nisam znala. Videla sam tvoj znak, samo sam mislila da postoji neka druga Rubi. Šteta što nisi stavio prezime“, rekla sam.

Okrenuo se prema meni, visoko podignutih obrva.

„Nisi mislila da bi bilo dobro da pitaš? Da proveriš?“

Njegovo mrzovoljno lice me je iritalo. Nisam to uradila namerno. „Žao mi je, ali pomislila sam da bi mi tetka poslala poruku ili me pozvala. Ti je ne poznaješ. Ovo je veoma neobično.“

Izvukao je ključeve iz džepa i pritisnuo dugme. Zatreperila su poziciona svetla na ford fokusu.

* Grč.: hvala. (Prim. prev.)

Malo se nasmejao. Ne glasno, ne grohotom. Više nalik kratkom frktanju.

„To je smešno. Živeti sa nekim mnogo godina, a ne poznavati ga. Pretpostavljam da je moguće.“

Sada je na mene došao red da se namrštim. O čemu on to brblja? Posmatrala sam ga dok je podizao jedan kofer u prtljažnik, a onda se podbočio i odmerio sledeći. Na kraju je odlučio da otvori zadnja vrata i ugura ga na sedište.

Otvorila sam usta da progovorim, ali me je pogodilo saznanje da ovaj auto ne liči ni na jedan drugi taksi na aerodromu. Okrenuo se prema meni i lice mu se malo razvedrilo.

„Da li mi je nešto promaklo?“ Skrenula sam pogled s mase talasaste kose nazad ka kolima.

Uperio je prst u svoja prsa. „Janis. Mi smo se upoznali. Ja sam Hejzelin pastorak.“

Odmahnula sam glavom u neverici.

Kako ovaj visoki muškarac u uskim farmerkama i s neobuzdanom kosom skoro do ramena može da bude onaj dečak s venčanja kog sam upoznala pre mnogo godina?

Srce mi je preskočilo – ovaj privlačni Grk sigurno nije ono dete. Nisam mogla nikako da spojim te dve slike u glavi. Imao je kratku kosu, *možda* kovrdžavu na temenu? Jedva sam mogla da ga prizovem u sećanje.

Sad je bio mišićav i držao se samouvereno, tip muškarca kog moraš da pogledaš krajičkom oka, samo da proveriš da li zaista izgleda tako dobro.

„Jesi li siguran?“ Bilo je to smešno pitanje, što sam shvatila već dok sam ga postavljala, pre nego što je on iole pokazao da ga je to razveselilo. „Ne, mislim, uopšte ne izgledaš onako kako te pamtim.“

„Dobro. Ti izgledaš otprilike isto.“

„Zaista?“

Janis je napucao usne, nagnuo glavu u stranu i proučavao me tražeći promene, pa slegnuo ramenima. „Da.“ Okrenuo se

prema kolima. Sigurno je slagao, jer sam tad imala prirodnu dugu tamnu kosu, a ne ovu plavu paž-frizuru, gde me samo izrastak odaje. „I poslala ti je poruku – Hejzel. Video sam kad je poruka otišla.“

Da mi usta ne bi ostala otvorena, izvukla sam telefon iz džepa svog kombinezona.

„Evo.“ Janis se okrenuo prema meni, izgledao je toliko samozadovoljno da sam mu gurnula telefon pod nos samo da mu skinem taj izraz s lica. „Nema poruke“, dodala sam, čisto da pojačam utisak.

Uzeo mi je telefon iz ruke i proučio ga. Podigao je obrvu i pogledao me.

„Još je u režimu letenja.“

Drugo poglavlje

Sada

„Ne znam zašto me je Hejzel poslala, zašto nije sama došla po tebe. Mogao sam da pomognem oko hrane.“ Držeći volan levom rukom, Janis je desnom sklonio kosu s lica.

Da putovanje nije bilo prožeto neprijatnom tišinom između Janisa i mene, bilo bi idilično. S druge strane prozora kružile su ogromne ptice grabljivice, povremeno ne previše visoko iznad nas, dok smo vijugali od unutrašnjih sela ka planinskim putevima.

Džinovski čempresi štrčali su iznad ostalog drveća kao tanke zelene kape za zabavu, a nebo je bilo jarkoplavo kao voda, najplavlje koje sam ikada videla. Želela sam sve to da udahnem, da ga zauvek upijem u sećanje, jer je to bio najlepši put kojim sam ikada prošla.

S obe strane puta raslo je razno drveće, od maslina do limuna i mnogih vrsta koje nisam raspoznavala.

Predeo je bio prošaran divnim zaseocima okrečenih kuća koji su delovali potpuno tihi i nepomični. Kao da je čak i po-vetarac odlučio da je previše vruće da bi se mučio da pokrene lišće na drveću.

„Šta kažeš na to da, umesto da me vraćaš kući, odemo pravo u tavernu? To bi trebalo da nadoknadi malo vremena, zar ne?“

Iskreno, tražila sam bilo šta samo da ga učutkam. Za tako lepog muškarca, zaista je umeo da podesi vrlo namrgođen izraz lica. A nisam namerno propustila poruke i pozive. Naravno, bio je u pravu – ostavila sam telefon u režimu letenja.

Mislila sam da sam opuštena i spremna za ovu avanturu, ali kad sam pomislila da se Hejzel nešto desilo, izgleda da sam se uspaničila i zapetljala misli. U takvim trenucima pomislim da sam jedina kojoj na um padaju tako glupe ideje.

Čim je Janis isključio režim letenja na mom telefonu, stigle su tri poruke od Hejzel, plus jedna od Janisa, i oko pet propuštenih poziva takođe od njega, uključujući govorne poruke.

Janis me je u deliću sekunde odmerio od glave do pete.

Osetila sam to.

Osetila sam kako pogled njegovih očiju prelazi preko mene. Možda mi je bilo očiglednije zato što su mu guste crne trepavice naglašavale pokret očiju.

„Jesi li sigurna?“ Nagnuo je sat prema licu po stoti put.

„Naravno.“ Obuzdala sam zevanje. Već je nastupalo kasno popodne i prelazilo u več. Bila sam budna pola noći, putujući do aerodroma, pazeći da me taksi doveze nekoliko sati pre leta. Lagano sam uvila telo koliko sam mogla da opustim mišiće. „Biće u redu“, potvrdila sam. „Pod jednim uslovom.“

„Uslov?“

„Da. Nema više durenja zbog toga što sam slučajno ostavila telefon u režimu letenja.“ Namerno sam razvukla reč *slučajno*, da ne bi mogao da propusti njeno prisustvo u rečenici.

Janis je coknuo jezikom i promrmljao nešto na grčkom pre nego što je duboko udahnuo, pa izdahnuo tako da su mu usne zatreperile. Prsti su mu nemirno igrali po volanu.

Počela sam da mislim da sam tražila nemoguće. Možda nikada neće pristati na uslove.

„Ne durim se. Kasnim na posao. To je sve.“

„Onda da pretpostavim da ne pristaješ na moje uslove?“

Prestala sam da izbegavam da ga pogledam direktno, pa sam se pomerila na sedištu i prekrstila ruke preko grudi, dok je on uvlačio obraze.

„Kako mogu da prestanem da se durim kad se ne durim? To je nemoguće, zar ne?“

Okrznuo me je pogledom, pokušavajući da mi se kratko nasmeši.

„Dobro. Ne duriš se. U tom slučaju, možemo li da počnemo iz početka? Možeš li da mi oprostiš što sam te uopšte navela da zakasniš?“ Možda je u mom glasu bilo malo sarkazma.

Zašto sam uopšte pristala da se preselim ovamo na šest meseci?

Naglo sam udahнула i pogledala kroz prozor. *Sada radiš s ovim tupsonom, Rubi*, podsetila sam sebe. On nema pojma koliko mi ovo znači. Nema pojma o mojim snovima da jednog dana vodim svoj restoran. Nije ga briga. Nikoga nije. I ne mora da bude. Moji snovi su samo moji.

Bar je pogled kroz prozor bio primamljiv. Bolji od kiše u Engleskoj. Čak i kad tamo ne pada kiša, meni je padala poslednje dve godine.

Janis je savladao jednu serpentinu, što mi je omogućilo da vidim pravo preko ivice i dole u more zelenila ispod nas. Prostiralo se, udaljavalo od nas, dok se nije spojilo s nebom na horizontu.

Ispustila sam uzdah jednako naglašeno kao što je to pret hodno učinio Janis. Samo zato što ćemo raditi – i živeti – zajedno, ne znači da ne mogu da ga ignorišem. Nadam se.

Prestala sam da pokušavam da udovoljim ljudima posle Džonatana. Naučila sam na teži način da je bolje raditi ono što te čini srećnom i ne brinuti ako neko drugi želi da bude nesrećan. Koliko god to bilo teško.

Takođe, odlučila sam da nikad više ne dopustim da me iko skrene s moje sopstvene životne priče. Ovo je novi početak koji mi je potreban da povratim svoje snove.

„Dobro, dobro. Možemo pravo u restoran. Ako stignemo na vreme, opraštam ti.“

Koža mi se naježila od loših uspomena.

Stare rane su pulsirale kao da su ponovo otvorene, i poželela sam da me taj lepi prizor proguta i ispljune kod kuće, u mom krevetu.

Janis je uzdahnio pored mene i gotovo se nasmejao.

„Izvini što izgledam... namrgođeno. Ova sezona mi mnogo znači. Više odgovornosti i... Znaš šta, nije važno. Izvini zbog mog namrgođenog lica. Svi grešimo.“

Potpuno me je zbunio ovaj nagli preokret. Nisam bila navikla na tako nešto. Posmatrala sam Janisa dok je on gledao u put ispred sebe.

Preko lica mu je polako prešao osmeh. „Trebalo bi da sam već navikao. Nisam shvatio da ćeš biti tragična kao Hejzel. Ona se uopšte ne snalazi s telefonom.“

Nisam odgovorila, ali uzvratila sam mu osmeh.

Skrenuo je na mali, prašnjavi parking na kojem su bila još dva automobila. Restoran je bio gotovo sav u terasi, s drvenom konstrukcijom umesto čvrstih zidova.

Perikle je stajao na ulazu, s jelovnikom u ruci. Iznad njega se, na metalnom lancu, njihala široka drvena tabla na kojoj je pisalo: *Grčka tajna*.

Slova su bila nežnoplava, a sama tabla izgledala je tradicionalno koliko god je to bilo moguće.

Desno od restorana nalazila se pergola obrasla vinovom lozom. Levo je bio bar s visokim drvenim stolicama, a u pozadini glavna zgrada u kojoj su se nalazili kuhinja i toaleti.

Nagnula sam se ka vetrobranu i ponovo upijala sve pred sobom, jer sam se vrlo maglovito sećala da sam ovde već bila kad smo doputovali na venčanje tetke Hejzel i Perikla.

Nije se mnogo promenilo, možda samo novi sloj farbe.

Janis je iskočio iz kola pre nego što sam uopšte uspela da otkopčam pojas.

„Pa dobro, čao onda“, šapnula sam dok sam izlazila iz auta. On je već potrčao ka restoranu i bio daleko van domašaja mog glasa.

Samo je nekoliko stolova bilo zauzeto. Nisam imala pojma zbog čega je uopšte bila tolika frka da se vratimo.

Perikle je uhvatio Janisa za ruku, smešeći se ispod guste, prosede kose koja se blago talasala.

Pitala sam se da li je Janis od njega nasledio kovrdžavu kosu ili mu je to s majčine strane.

Kad sam zalupila vrata od kola, Perikle je pogledao prema meni i izraz lica mu je prešao u mrštenje. Pogledao je sina, pa ga udario po ruci jelovnikom ukoričenim u tamnoplavu kožu.

Kratko i žustro su se prepirali na grčkom pre nego što se Perikle okrenuo prema unutrašnjosti restorana i dozvao Hejzel po imenu. Potrčao je niz nekoliko stepenika ka meni, raširenih ruku.

„Rubi! Toliko je vremena prošlo. *Kalispera*.“*

Perikle je krupan čovek, visok gotovo dva metra, širokih ramena i s malo previše sala oko struka. Uhvatio me je krupnim šakama za ramena, a onda me poljubio u obraze četiri puta pre nego što me je pustio.

Iza njega sam čula vrisak od uzbuđenja i tapkanje stopala niz drvene stepenice pa je i Hejzel dotrčala i zagrlila me. Oko nje se širio miris belog luka i mirođije, što me je samo još više podsetilo na to koliko sam ogladnela, jer nisam ništa jela od velikog prženog doručka na aerodromu pre mnogo sati.

„Ma vidi ti nju!“ Obuhvatila mi je lice šakama koje su mirisale na beli luk. „Tako sam srećna što si odlučila da dođeš. Mislila sam da ćete ipak ići pravo kući, da se raspakuješ i odmoriš. Ostavila sam ti hranu u frižideru.“

Uzela me je za ruku i povel me brzim korakom ka restoranu.

„Desio se mali nesporezum. Slučajno sam ostavila telefon na režimu letenja i zbog toga smo zakasnili.“

* Grč.: dobro veče. (Prim. prev.)

Stigle smo do stepenica, gde je Janis već stajao, stopala blago razmaknutih, s rukama na leđima, spreman da dočeka svakog ko ulazi u restoran. Njegove uske crne farmerke i košulja bile su očigledno radna uniforma, i izgledao je kao da je rođen spreman da počne smenu.

„Ali Janis je bio veoma fin zbog toga“, rekla sam Hejzel. „Nije se mrštio niti bilo šta slično.“

Pogledao me je ispod oka kad sam izgovorila njegovo ime. Kao da mu se trznuo ugao usana – grč ili senka osmeha?

Nasmešila sam mu se stisnutim usnama. Očekivala sam da će mi uzvratiti istom dozom sarkazma, ali umesto toga njegove su se usne ponovo jedva primetno pomerile u potisnut osmeh pre nego što je ponovo usmerio pogled ka ulici.

„Pa dobro“, rekao je Perikle, „sada ste ovde. To je najvažnije, zar ne?“

„Kladim se da si gladna, jelda? Zašto večeras jednostavno ne podigneš noge i ne odmoriš se, baš kao što smo i planirali? Reći ću Nataliji da ti donese nešto da pojedеш. Eto je, vidi.“ Hejzel je pokazala prema kuhinji, odakle je moja sestra od tetke Natalija izašla balansirajući dvama ogromnim tanjirima sa celim pečenim ribama.

Čim me je ugledala, lice joj se razvuklo u širok osmeh. Nije mogla da stane i pozdravi me sa tako punim rukama, ali mi je iz daljine oblikovala usnama: *Kalispera*.

Hejzel me je obgrlila jednom rukom. „Uh, kako si prijatno hladna.“

„Janis voli da održava ledenu atmosferu u kolima.“ Nasmejala sam se, praveći se da govorim samo o klima-uređaju.

„Ne mogu da ga krivim, već je mnogo toplije nego inače. Jesi li uzbuđena što si ovde? Znam da si bila donekle rezervisana kad sam ti ovo predložila, ali mislim da bi ti promena okruženja dobro došla. Vreme je da se malo zalečiš, daleko od svega što te podseća na prošlost.“

„Da.“ Uvrtala sam prsten na prstu, pomerajući ga gore-dole, u želji da Hejzel nema taj pogled u očima.

Moja mama je to sad već prestala da radi, ali kad sam videla kako se Hejzeline obrve skupljaju, a uglovi usana blago spuštaju, samo što nisam vrisnula od frustracije i potrčala pravo nazad u Englesku.

„Znam, znam, ne želiš da pričaš o tome. Dovoljno te dobro poznajem. Ali tu sam ako ikad poželiš da razgovaraš.“ Gotovo me je fizički spustila za kvadratni sto za dvoje i skliznula u stolicu naspram mene.

„Čula sam i da si radoholičarka. Jedna ptičica mi je rekla da je to sve što sada radiš. Kladim se da te već svrbi da počneš da radiš, ali i dalje mislim da treba da odvojiš trenutak da se odmoriš posle dugog putovanja.“

„U redu je, zanimalo me je da sednem i gledam kako svi vi radite. Znaš, ne bi trebalo da zoveš mamu ptičicom – zvuči seksistički.“

Hejzelino lice se razvedrilo kao svetionik radosti, i bore između obrva su nestale.

„Oh, bleso jedna.“ Hejzel je ustala i prišla da me poljubi u obraz. „Tako sam srećna što si ovde. Jedva čekam da provedem malo vremena sa svojom prelepom sestričinom. Zaista se nadam da će ti se ovde dopasti. Ovde sam našla svoj mir, svoju sreću. Zato se nadam da će i tebi doneti mir. Kako i ne bi kad si u raju?“

Najzad me je preplavio talas uzbuđenja. Bila je u pravu, bila sam u raju.

Treće poglavlje

Sada

„Hej, ti, dolazi ovamo!“ Odgurnula sam stolicu unazad baš kad je Natalija spustila tanjir s celim brancinom i pečenim krompirom.

Samo što je spustila tanjir na sto, ja sam je već privila u zagrljaj i stisnula.

„Mama je rekla da, pošto nije velika gužva, mogu da napravim pauzu i da te lepo pozdravim. Šta bi želela da popiješ?“

„Pa... Ovo je jedna od retkih večeri kad neću raditi, pa bih molila čašu belog vina.“

Otrčala je iza šanka, gde je Perikle pravio pića za goste za jednim stolom, a ja sam pažljivo počela da filetiram ribu s izbuljenim okom na svom tanjiru.

Prethodnih deset godina provela sam radeći na svim mogućim poslovima u restoranu. Zato mi filetiranje ribe nije predstavljalo nikakav problem. Pre nego što otvorim sopstveni restoran, želela sam da znam sve detalje svakog posla, kako bih mogla da vodim svoj lokal savršeno.

Hejzel još nije pomenula koju ću ulogu preuzeti dok budem radila u *Grčkoj tajni* – da li ću posluživati, biti u kuhinji, mešati koktele ili glumiti statuu na ulazu, kao Janis.

Natalija se vratila do mog malog stola i sela naspram mene.

Nekako obična, a opet lepa devojka. Ona vrsta devojke koja bi se u sve mogla uklopiti. Uz pravi šminkerski pristup mogla bi da izgleda kao manekenka, a isto tako mogla bi da bude i zaboravljena u trenu.

Kosa ju je činila upečatljivom bez ikakvog truda. Gusta masa kovrdža, mnogo izraženijih nego kod Janisa. Njena kosa je bila duža i u boljem stanju. Čak i kada ju je skupila i pričvrstila velikom šnalom, kovrdže su se nestašno izvlačile, kao da prkose i pokazuju svu njenu lepotu.

„*Jamas*“, * izgovorile smo uglas kad se moja velika čaša vina kucnula o njenu limunadu.

Usledila je kratka pauza dok smo obe pile. Zatvorila sam oči i ispuстила nehotičan zvuk zadovoljstva. Vino je bilo hladno na mom nepcu, oštro i osvežavajuće naspram večernje toplote. Nije više bila ona zagušljiva vrućina, ali temperatura je bila samo nekoliko koraka od toga.

„Kako je u školi?“ Spustila sam čašu i stavila zalogaj ribe u usta.

Natalija je podigla pogled ka plafonu i požalila se da u školi još nisu dobili zamenu za jednog nastavnika, i kako jedva čeka da jednog dana ode na univerzitet u Engleskoj.

„Bar nemamo nastavnika za grčku istoriju. Za taj predmet me baš briga. A kako si ti? Nisam te videla još od...“

Mahnula sam rukom da je zaustavim. Nisam mogla da podnesem da čujem kraj te rečenice, ali usta su mi bila puna brancina sa limunom i mogla sam da se ubacim samo rukama.

Na kraju sam uspela da izgovorim: „Dobro sam“, pre nego što sam progutala ostatak hrane. „Ozbiljno. Molim te, nemoj da praviš taj izraz lica. Ne želim da ga vidim.“

Prešla je sa onog jadtog, sažaljivog izraza na otvaranje i zatvaranje usta, gutajući neizgovorene reči, ili samo prazan vazduh, dok je pokušavala da se napuni novim rečima.

* Grč.: živeli, uzdravlje. (Prim. prev.)

Nije bilo važno šta je od toga zaista posredi – da li je pokušavala da pobegne od reči ili da ih stvori – jer sam nastavila da govorim kako joj ne bih dala priliku da izusti bilo šta.

„Bio je to čudan period i stvarno ne moramo da pričamo o tome. Zaista *ne želim* da pričam o tome. Zato nemoj da misliš da *treba* to da pominješ ili da uzimaš u obzir. Samo sam baš uzbuđena što sam ovde, i spremna da naučim sve što mogu. Novi početak.“

„Da učiš? Pa ti ovo radiš duže od mene!“

Slegla sam ramenima dok sam viljuškom bockala komad krompira. „To ne znači da neću naučiti nešto novo. Nadam se da hoću.“

Nije imala pojma koliko mi je sve to značilo. Nadala sam se da ću, u porodičnoj sigurnosti, steći dovoljno samopouzdanja da konačno napravim sledeći korak i pronađem način da vodim negde svoj lokal.

„Možda možeš da naučiš da pecaš?“

Kratko sam se nasmejala kroz nos. „Mislim da ću se držati filetiranja.“

Nataliju su ubrzo pozvali nazad u kuhinju, a čim sam završila s jelom, već me je svrbelo da budem od koristi.

Prstima sam poravnala nabore na belom papirnom stolnjaku koji je bio pažljivo postavljen preko plavog platnenog.

Čekala sam svoj trenutak, posmatrajući ostale goste u restoranu. Nisam bila sigurna zbog čega je Janis pravio toliku frku. Nije bilo kao da je špic sezone i haotična gužva. Samo su tri stola bila zauzeta, a sve što je on radio bilo je da stoji na vratima i... čeka.

Kroz restoran je prošao povetarac i udahnula sam punim plućima topao vazduh.

Restoran *Grčka tajna* je imao rustičan šmek, a vazduh je bio ispunjen mirisom toplog hleba, jagnjetine sa roštilja, sveže ribe. Sve to, naravno, s prepoznatljivim notama belog luka, mirođije i majčine dušice.

Poslala sam mami poruku sa kratkim izveštajem, i više nisam mogla da sedim i posmatram ljude. Zgrabila sam svoj tanjir i krenula ka kuhinjskim vratima. Janis me je uhvatio za lakat.

„Kuda si pošla?“

Bilo ga je tako teško pročitati. Nisam mogla da odgonetnem da li je iznerviran ili samo radoznao.

„U kuhinju.“ Pokazala sam glavom jer su mi ruke bile pune. „Mislila sam da pomognem tako što ću vratiti svoj tanjir.“

„Večeras si gošća. Tako je rekla Hejzel. Daj to meni.“

Njegove su se ruke približile tanjiru, ali ja sam se povukla i odmakla ga taman izvan njegovog domašaja.

Vilica mu se stegla, a obrve spustile bacajući senku preko očiju, pa su izgledale kao šoljice crne kafe – bez šećera, naravno.

„Rubi, ti si naša gošća. Tako je rekla Hejzel. Hajde sad, dođi da sedneš.“

Ponovo se pomerio ka tanjiru, ali sam ga ignorisala i nastavila da koračam prema kuhinji u zadnjem delu restorana.

Jasno sam čula kako od njega dopire neko šištanje, ali sam ga ignorisala i nastavila dalje.

Kuhinja nije imala prava vrata, samo dovratnik i, iza njega, stepenasto postavljen ulaz, tako da nije bilo lako videti unutra iz restorana. Bila je to i dobra fora da u prostor uđe malo vazduha.

Sve u kuhinji bilo je moderno. Više nego u restoranu. Ovde je sve bilo od nerđajućeg čelika, sa širokim radnim površinama, lakim za rad i za održavanje. Onakvim kakve bih volela da imam jednog dana.

„Donela sam ovo“, rekla sam podižući tanjir i čašu.

Hejzel je koristila naočare da podigne kosu sa lica i bila je umotana u crnu keclju. Obrazi i grudi su joj bili rumeni dok je nežno protresala tiganj s jajima.

„Nevaljalice jedna. Kazala sam Janisu da danas nema posla za tebe. Zar ti nije rekao?“

Spustila sam tanjir na površinu pored Natalije, koja je strugala ostatke sa upotrebljenog tanjira u kantu.

Dok sam pokušavala da kažem Hejzel da mi je rekao, ali da zapravo želim da pomognem, ona je nastavila: „Janise, pustio si je da sama odnese svoj tanjir. Rekla sam da danas ne radi ništa.“

Hejzel je skupila usne i delovalo je da je iskreno razočarana u njega.

Okrenula sam se i videla Janisa kako se nadvio iza mene, sklanjajući kosu sa lica. I dalje sam mogla da vidim napetost u njemu – čak i u bicepsima, koji su se stezali ispod kratkih rukava – ali je ipak pognuo glavu pred Hejzel.

„Tako mi je žao, Hejzel. Nisam uspeo da je zaustavim na vreme. Rubi, molim te.“ Pokazao je prema izlazu iz kuhinje, a ja sam se izvinila i izašla ispred njega.

„Zašto ne sedneš ovde?“ Pokazao je na bar i ovog puta se nisam raspravljala.

Pomalo sam se osećala kao da sam ga nehotice uvalila u neku vrstu neprilike.

Preostali deo večeri pijuckala sam još jednu čašu vina i vodila s Periklom razuman razgovor o poslu.

Zbog toga sam bila tu. To je ono što sam želela. Da sve upijem. Da vodim što više smislenih razgovora, neprimetno ispitujući kako je vodio restoran sve ove godine, ne bih li izvukla tajnu njegovog uspeha.

Osim, naravno, očigledne prednosti samog ambijenta i mušterija koje čine ljudi na odmoru.

Niko ovde nije znao moje prave namere. Niko nije znao pravi razlog zbog kojeg sam, uprkos početnim brigama oko logistike preseljenja i oko toga šta da radim sa svim svojim stvarima, zgrabila tetka Hejzelino ponuđeno radno mesto i odmah rezervisala avionske karte.

Cela moja porodica je mislila da mi je samo potreban nov posao pošto sam izgubila onaj u *Trpezariji*.*

* Fr.: *La Salle à Manger*. (Prim. prev.)

Uvek sam brinula da sam tamo dobila unapređenje u šefa sale samo zato što je vlasnik Čarls mislio da sam privlačna i što je otvoreno komentarisao moje *bujne pune usne*, između ostalog.

To je bilo najdalje dokle je ikada otišlo. Komentari koje je on smatrao komplimentima. Razlika je bila u tome što su u meni njegovi „komplimenti“ izazivali mučninu, pekli su me u grlu, i stizali su prečesto.

Ovde znam da sam dobila posao samo zato što sam član porodice, ali možda mogu da nadmašim njihova očekivanja, možda mogu da naučim šta je potrebno da se posao vine u visine, umesto da potone na dno okeana, kao što je potonula prelepa pekara mojih roditelja kad sam bila dete.

Volela sam tu pekaru, volela sam da trčkaram unaokolo i da se pretvaram da pomažem. A baš je to najveći razlog zbog kojeg nikad nikom nisam rekla svoje ambicije da imam sopstveni lokal. Taj neuspeh je toliko povredio moje roditelje. Ljudi su voleli njihove pekarske proizvode, ali su troškovi bili previsoki i nisu imali dovoljno ušteđevine da se pripreme.

To je sve što znam. Ne vole mnogo da govore o tome, a ja ne volim da pitam.

Ovde imam svu slobodu da pitam o svemu što se tiče uspeha, umesto da se bavim bolom neuspeha.

Perikle mi je rekao da još dvoje ljudi redovno radi u *Grčkoj tajni* – Niko i Gaja.

Niko radi za šankom u letnjoj sezoni, a Gaja dolazi da pomaže oko skupljanja tanjira i ponekad da iznese jela do stolova. Gaja je jedna od najboljih Natalijinih drugarica i ima samo petnaest godina.

Počela sam da proračunavam koliko mora koštati plaćanje svih tih ljudi i ko sve tačno radi ovde – čistačica, još jedan kuvar, šankeri, konobari. Ovde bih možda jednog dana mogla da dođem do poslovnih knjiga, umesto da pokušavam da virnem preko Čarlsovog ramena dok bi uveče gledao u svoj ajped.

U pauzama naših razgovora, posmatrala sam Janisa. Bio je misterija. To i njegova očigledna lepota privlačili su pogled potpuno nenamerno.

Nije bio ni nalik dečaku kog sam jedva, vrlo maglovito, pamtila od pre toliko godina.

Dok je Perikle pravio pića, pokušavala sam da izvučem sećanje na njega iz najdubljih slojeva uma. Nije mi se mnogo obraćao tada. Jedva da sam ga pamtila.

On je bio jedini koji mi nije pružio onaj čuveni grčki doček.

Trudila sam se da ne razmišljam o tome, ali kopkalo me je.

Bilo je kao da mi se nešto zaglavilo između zuba pa moram to da izvadim a da niko ne primeti. Moram da to raščistim i da saznam šta je. Ko je on. To će biti jedini način da se ovde usredsredim na sve drugo.

Pijuckala sam svoje sada već mlako vino i pitala se da li će ostati tako zagonetan celog leta.

Četvrto poglavlje

Sada

Kad su svi završili smenu, seli smo zajedno, da razgovaramo o planu.

To je bilo to. Ono što sam čekala. Da nađem svoje mesto u svetu za narednih šest meseci.

Možda bih do kraja leta mogla da uštedim dovoljno novca da uložim u nešto svoje, i možda ću se, nadala sam se, osećati spremnom da preduzmem korake ka svom snu – da imam sopstveni restoran.

Počecu skromno, mestom gde ljudi mogu da dođu i uživaju u večeri daleko od svega što odvlači pažnju i remeti, luksuznim ali opet i pristupačnim. Mestom za koje ljudi žele malo da se doteraju i za nekoliko sati pobjegnu iz svoje stvarnosti.

Bilo bi to mesto gde i ja mogu da pobjegnem među srećna lica oko sebe. To je ono što volim u ugostiteljstvu – osmesi. Radost dobre hrane i raskošne atmosfere.

Na samu pomisao o tome, prijatni žmarci su mi prostrujali telom. Moram da ostvarim taj san. Ako to ne uspem da pokrenem do kraja ove godine, onda neću nikad.

Stolovi su bili raščišćeni i izbrisani, pa smo se okupili na jednoj strani taverne, blizu šanka, gde je bilo malo zaklonjenije

od pogleda sa puta. Janis i Perikle su spojili dva kvadratna stola da sednemo oko njih.

Svi ostali su ili nosili duge rukave ili su se ogrnuli nečim laganim preko majica. Pretpostavila sam da majske noći za njih nose blagu svežinu; meni je, posle engleske sitne kiše, i dalje bilo divno toplo.

Hejzel su naočari sklznule do vrha nosa, tačno tamo gde sam navikla da ih vidim. Ipak, njena plava kosa bila je vezana u stilu kakav nikada ranije nisam videla. Valjda sam navikla na Hejzel na odmoru, a ovo je bila radna Hejzel.

Delovalo je potpuno naopako da Engleska bude destinacija za odmor, kad joj je dom raj. Ali tako je kako je.

„Kao što smo se dogovorili, platu ćemo ti isplaćivati na kraju meseca, a imaćeš besplatne obroke i svoju sobu u našoj kući. Naša kuća je tvoja kuća. Znam da si uživala u poslu šefa sale, ali posle mnogo rasprave“ – Hejzeline oči su skoro neprimetno skrenule ka Janisu, što sam ipak uhvatila – „mislimo da bi možda trebalo da počneš ovde, da radiš za šankom. Ako ti to odgovara.“

„Savršeno. Samo mi je drago što mogu da pomognem.“

Hejzelini obrazi su se podigli; nije se baš nasmešila, ali se vidno opustila. Zavalila se na stolici, umesto da se oslanja podlakticama na sto, i bore oko njenih očiju su omekšale. Možda se plašila da ću biti razočarana i zato je želela da o tome razgovaramo pre nego što počnem da radim. Možda je mislila da ću praviti problem zato što sam došla sa posla u kojem sam imala viši rang.

Nije bilo važno kakva mi je uloga; bila sam srećna što ponovo imam posao posle mesec dana osećaja beskorisnosti. Volela sam da budem šefica sale, ali uvek me je grickala sumnja da sam taj posao dobila samo zato što je vlasnik želeo da spava sa mnom.

Mada nikada ne bih spavala sa Čarlsom. Fuj.

Potom, kada je restoran počeo da propada, mene su prvu otpustili.

Nakon toga sam brinula više nego ikada – o tome da li uopšte mogu da vodim ili posedujem sopstveni restoran.

Hejzel nije znala koliko mi sve ovo znači. A kako i da zna? Nikad nisam imala hrabrosti da to nekome kažem. Za slučaj da propadnem pre nego što uopšte stignem do te tačke. Ili još gore, da sve upropastim kad konačno ostvarim svoj san, kao što su moji roditelji upropastili svoju pekaru.

Bilo je to kao bacanje novčića u bunar želja. Ako naglas izgovorim svoju želju, možda se nikad neće ostvariti.

Bilo je neverovatno što ću imati priliku da provedem celo leto prebirajući po Hejzelinom i Periklovom znanju o tome kako se vodi baš svaki aspekt njihove taverne. Saznaću da li su uzimali kredite da sve urede, da li iznajmljuju prostor ili ga u potpunosti poseduju. Tačno to mi je bilo potrebno.

Naučila sam da u životu vrlo malo toga možemo zaista da kontrolišemo, ako je to uopšte moguće. Snovi ponekad ostanu samo to. Snovi.

Ali mogla sam da dam sve od sebe da naučim što više, gde god mogu, i ovo je bila sjajna prilika. I mogla sam da se nadam da će me dovesti korak bliže ostvarenju moga sna.

Nisam mogla da živim bez posla u Engleskoj. Slomila bi me već i sama pomisao na to da moram nastaviti da grickam uštedevinu.

Već sam previše potrošila od svojih snova za budućnost, na ovaj ili onaj način.

Pošto su mi obroci i smeštaj ovde plaćeni, sve što zaradim mogu da sačuvam, dok istovremeno otkrivam da li sam zaista sposobna za ovo. Za šest meseci, pretpostavljam da ću znati – ovako ili onako.

Ili ću biti u poziciji da pokrenem sopstveni posao, ili ću morati sve da preispitam i verovatno potpuno odustanem od svojih snova.

* * *

Sad kad je moje mesto u *Grčkoj tajni* bilo utvrđeno, Janis je delovao opuštenije, i osmeh mu je više puta zaigrao na punim

usnama. Povremeno je dobacivao poneku duhovitu opasku i bio onako sarkastično zabavan dok je porodica ćaskala uz piće. Prebacio je ruku oko svoje polusestre Natalije dok ju je zadirkivao zbog njenog dečka.

Možda me je ranije video kao pretnju svom poslu i mislio da će ga kašnjenje zbog mene prikazati u lošem svetlu. Bio je to tako dug dan, još od ranog ustajanja zbog putovanja. Nisam više mogla da suzbijam zevanje.

Bila je skoro ponoć kada je Hejzel rekla da bi trebalo da krenemo. Svi su poustajali i počeli da ljube Janisa za laku noć.

Iz nekog razloga, mislila sam da on i dalje živi u porodičnoj kući. Bez mnogo razmišljanja o tome, pošla sam za ostalima i obišla sto da mu poželim laku noć.

„Hvala ti što si me danas kupio na aerodromu. Zaista mi je žao zbog zabune.“

Slegao je ramenima, ali ne onako mrzovoljno kao ranije. Delovao je opuštenije. Kao da se jedva i seća nesporazuma.

Nagnula sam se da ga poljubim u obraz. Brada mu je bila oštra pod mojim usnama.

Nisam nameravala da ga poljubim, ne stvarno. Trebalo je da bude vazdušni poljubac, dovoljno blizu da deluje gotovo stvarno, ali bez ikakvog traga.

Umesto toga, moje usne su našle njegov obraz, a miris toplog citrusa i note drveta opčinio mi je čula.

Nisam želela, ali nešto ispod mojih rebara nije moglo da ne zabeleži taj osećaj njega.

Oblik njegovih usta dok su mu usne na trenutak ostavile otisak na mom obrazu.

Dok sam se odvajala, nasmešila sam se i nisam odolela da suptilno ne liznem donju usnu.

Zadržao se ukus soli sa njegove kože.

Čelo mi se naboralo pod težinom onoga što sam uradila i osetila sam kako mi se mrštenje urezuje u kožu.

Puls mi se ubrzao, a obraze mi je obojio stid zbog same pomisli na njegov ukus.

Janisove oči su prešle preko mene dok smo se odmicali jedno od drugog.

Podigao je obrvu i niz kičmu mi je prošla jeza, uzbuna da će možda nešto reći o izrazu na mom licu.

Nije rekao.

Samo me je pozdravio: „Laku noć, Rubi. *Kalinihta*.“

„*Kalinihta*, Janise.“

Peto poglavlje

Onda

„Jedan losos *en crouûte*,* jedna porcija dagnji u šampanjcu. Mogu li vam doneti još nešto?“ Naterala sam sebe da se osmehnem i poželeva da mi se ruke prestanu tresti.

Par me je jedva primetio dok su odmahivali glavom i nastavljali razgovor pod prigušenim svetlom sveće.

Cela prostorija bila je mračna, sa zidovima od otkrivene cigle obojene u boju uglja, po kojima su bile raštrkane crno-bele fotografije.

Opsluživala sam stolove još od svoje četrnaeste. Današnji dan nije bio ni po čemu drugačiji.

Radila sam u mračnim restoranima i u svetlim kafićima. Ni ovo nije bilo drugačije.

Osim što ipak jeste bilo drugačije.

Jeste, zato što mi je do ovog posla bilo više stalo. Ovo je bio moj prvi posao van Safoka, mog rodnog okruga. Moj prvi veliki londonski posao.

Ako budem imala sreće, možda bih mogla da napredujem od konobarice i steknem praktično iskustvo u različitim ulogama u restoranu.

* Fr.: u testu. U ovom slučaju losos pečen u lisnatom testu. (Prim. prev.)

A ovo je bilo savršeno mesto za to. Prometan restoran u Šordiču sasvim sigurno je bolji od malog kafića u varošici nedaleko od mesta gde sam odrasla.

Morala sam samo da ostanem usredsređena i moj trud će se sam pokazati.

Učtivo sam klimnula glavom, iako me par za stolom i dalje nije ni pogledao, i okrenula sam se da odem.

Drugi konobar se gotovo zavrteo da posluži svoj sto. Imao je držanje nekog ko zna svoju vrednost i izgled koji to potvrđuje.

Pogledi su nam se sreli dok sam se vraćala ka kuhinji.

Mada mi je bio prvi dan, mislila sam da sam upoznala sve konobare na obuci. Ali njega nisam. Njega bih zapamtila.

Sustigao me je i šapnuo mi na uvo: „Jesi li glumica?“

„Ne.“ Osmeh mi je preleteo usnama i jedva sam uspela da progutam smeh koji mi je navirao iznutra.

On se nije nasmejao.

Bio je ozbiljan.

Pre kuhinjskih vrata bilo je dovoljno prostora da hodamo jedno pored drugog.

Taj prelepi muškarac me je posmatrao. Drsko me je posmatrao dok je držao korak sa mnom.

Mogla sam i bez tog remećenja pažnje. Još sam ključala od treme prvog dana – gotovo prvog minuta – a on me već pita šta sam, pre nego što uopšte sazna ko sam.

„Onda manekenka? Mora da si manekenka. Ne za pistu, već komercijalna, je l' tako?“

„Ne. Ja sam konobarica.“ Rukama sam poravnala crnu mašnu koja mi je visila oko vrata.

Svi smo ovde izgledali isto. Svi su morali da na isti način začesljaju gelom kosu unazad i nose istu odeću.

Ne. Nismo svi izgledali isto.

On je to nosio drugačije od svih ostalih. Na njemu je izgledalo dobro.

Potrudila sam se da mu kontriram: „A zašto ne pista?“ Ne zato što sam mislila da sam uopšte pogodna za manekenu, ali on to nije morao da zna.

Zajedno smo gurnuli vrata kuhinje. Eksplozija toplote i zvukova. Šištanje tiganja, ključanje vode i glasovi ljudi koji se dozivaju. Volela sam taj osećaj zajedništva. Tu živost.

„Nova devojko!“, dobacio je Rob preko prostorije.

Robovo crveno, oznojeno lice bilo je nagnuto nad jednim od onih usijanih tiganja u kojima je cvrčalo.

Odmarširala sam od ovog čoveka koji je mislio da sam neka-kva manekenka, da potražim utočište kod svog starog prijatelja Roba. Onog koji je bio dovoljno dobar da mi sredi ovaj posao i mesto za stanovanje. Zaista sam mu dugovala.

„Da, šefe.“

„Nikada, i mislim *nikada*, nemoj da izlaziš sa glumcem“, upozorio je, bacivši pogled preko mog ramena. „Čak i ako su ukusni kao ovaj biftek.“ Prevrnuo je biftek, pa je masnoća zašiš-tala i prsnula. Dim se pomešao sa parom i ispunio prostoriju masnim vazduhom.

„Nemam pojma o čemu pričaš. Ovde sam da radim. Da učim. To je sve.“

Rob je cokuo jezikom i zavrteo glavom.

Neko je povikao: „*Servis!*“ i vratila sam se tamo gde je trebalo da budem, pored vrele, zaslepljujuće lampe iznad hromirane površine koja mi je vraćala njen oštar odsjaj pravo u oči.

„Zato što si preniska. Definitivno si dovoljno prelepa. Samo preniska za pistu.“ Okrznuo me je grudima dok je uzimao tanjir sa pulta, a onda mi je uputio širok osmeh sa dubokim jamicama na obrazima. „Jesi li nešto radila na sebi?“

„Kakvo je to pitanje?“ Smeh mi se u mehurićima probio kroz zbunjenost. „Ne, naravno da nisam.“

„Au.“ Zadržao je moj pogled trenutak duže.

Zatim je uzeo tanjire i nestao.